

Transnational uddannelse

- en undersøgelse af omfanget af transnational uddannelse på de videregående uddannelser

2005

Transnational uddannelse

© 2005 Danmarks Evalueringsinstitut
Trykt hos Vester Kopi

Eftertryk med kildeangivelse er tilladt

Bemærk:
Danmarks Evalueringsinstitut sætter
komma efter Dansk Sprognævn's
anbefalinger

ISBN 87-7958-218-4

Indhold

1	Indledning	3
2	Formål	5
3	Undersøgelsens terminologi	7
4	Metode	9
4.1	Følgegruppen	9
4.2	Valideringsworkshop	9
4.3	Pilottest	9
4.4	Spørgeskemaundersøgelse	10
4.5	Afrapportering	11
4.6	Metodiske refleksioner og forbehold	11
5	Transnationale aktiviteter på institutionsniveau	13
5.1	Omfang af transnationale aktiviteter	13
5.2	Udenlandske samarbejdspartnere	15
5.3	Typer af transnationale aftaler og aktiviteter	17
5.4	Formål med transnationale aktiviteter	18
5.5	De enkelte aftaler	19
6	Transnationale uddannelsesprogrammer	23
6.1	Udenlandske samarbejdspartnere	25
6.1.1	Arbejdsdelingen mellem de danske uddannelser og de udenlandske partnere	26
6.2	Niveau og omfang	31

Transnational uddannelse

6.3	Ekstern kvalitetssikring	33
6.4	Typer af transnationale uddannelsesaktiviteter	34
6.5	Formålet med institutionens deltagelse i transnationale aktiviteter	35
6.6	De enkelte aftaler	37

7 Sammenfatning 39

7.1	Karakteristik af generelle, formaliserede transnationale aftaler	39
7.2	Karakteristik af specifikke transnationale uddannelsesprogrammer	40

Appendiks

Appendiks A:	Spørgeskema på institutionsniveau	43
Appendiks B:	Spørgeskema på uddannelsesniveau	47
Appendiks C:	Samling af links til generelle, formaliserede transnationale aftaler	51
Appendiks D:	Samling af links til specifikke transnationale uddannelsesprogrammer	53
Appendiks E:	Kvalitetssikring ved eksterne parter	57
Appendiks F:	Typer af transnationale aftaler	59
Appendiks G:	Typer af transnationale uddannelsesaktiviteter	61

Undersøgelsen af omfanget af transnational uddannelse på de videregående uddannelser i Danmark er rekvireret af Undervisningsministeriet, Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling og Kulturministeriet. Efterfølgende blev der nedsat en tværministeriel følgegruppe, der har medvirket i undersøgelsens forberedelse. Undersøgelsen er gennemført i perioden september-december 2004. Undersøgelsen er finansieret af Undervisningsministeriet. Denne rapport præsenterer resultaterne af undersøgelsen.

Undersøgelsen afdækker omfanget af generelle, formaliserede transnationale aftaler og aktiviteter og specifikke transnationale uddannelsesprogrammer. Undersøgelsen skal indgå i identifikationen af eventuelle udfordringer og kvalificere grundlaget for fremtidige politiske beslutninger på området.

Undersøgelsen skal desuden bidrage til Danmarks deltagelse i internationale drøftelser om transnational uddannelse samt yde et bidrag til Danmarks deltagelse i aktuelle diskussioner i OECD-/UNESCO-regi, i EU-regi og i nordisk regi.

Undersøgelsen er udarbejdet af en projektgruppe fra EVA bestående af chefkonsulent Jesper Bramsbye og evalueringsmedarbejder Morten Felding. EVA's projektgruppe og den tværministerielle følgegruppe har afholdt seks møder gennem undersøgelsens forløb.

Formålet med undersøgelsen er at afdække omfanget og karakteren af transnationale uddannelsesaktiviteter på de videregående uddannelser i Danmark. Undersøgelsen afdækker generelle transnationale aftaler og aktiviteter på institutionsniveau såvel som mere specifikke uddannelsesprogrammer.

De generelle, formaliserede transnationale aftaler kortlægges i forhold til disse dimensioner:

- Geografisk placering
- Udenlandske partnere
- Typen af transnationale uddannelsesaktiviteter (joint venture campuses, branch campuses etc.)
- Formålet med institutionens deltagelse i de transnationale aktiviteter.

De specifikke transnationale uddannelsesprogrammer kortlægges i forhold til disse dimensioner:

- Udenlandske partnere
- Arbejdsdelingen mellem danske uddannelser og udenlandske partnere
- Niveau og omfang
- Ekstern kvalitetssikring
- Typen af transnationale uddannelsesaktiviteter (programme articulations, joint/double degrees etc.)
- Formålet med institutionens deltagelse i de transnationale aktiviteter.

Undersøgelsens målgruppe er danske institutioner som udbyder videregående uddannelser. Målgruppen er blevet identificeret af de respektive ministerier. Målgruppen er opdelt i fire segmenter: udbydere af korte videregående uddannelser, udbydere af mellemlange videregående uddannelser, udbydere af universitetsuddannelser og Kulturministeriets uddannelsesinstitutioner.

3 Undersøgelsens terminologi

Denne spørgeskemaundersøgelse benytter UNESCO og Europarådets definition af transnational uddannelse:

Alle former for videregående uddannelse, dele af uddannelser eller uddannelsesydelser, herunder også fjernundervisning, hvor den studerende opholder sig i et andet land end det som den bevisudstedende institution har sin base i. Uddannelserne kan tilhøre den stat som institutionen virker i, eller de kan fungere uafhængigt af nationalstatslige uddannelsessystemer.¹

I tillæg inddrager undersøgelsen de aftaler og aktiviteter hvor institutioner fra forskellige lande indgår i gensidigt forpligtende samarbejde om uddannelse på tværs af grænserne. I undersøgelsen betragtes det derfor også som transnational uddannelse når institutioner samarbejder om at etablere fælles nye institutioner eller afdelinger, samarbejder om fælles uddannelsesplanlægning og undervisning eller samarbejder om fælles eksamination, eksamensbeviser og grader. Derimod betragtes aftaler om gensidig anerkendelse, udvekslingsaftaler og støttetiltag for studentermobilitet ikke som transnational uddannelse, men derimod som traditionel internationalisering.

¹ Jf. UNESCO/CEPES Code of Good Practice in the Provision of Transnational Education, Riga 6. June 2001.

Undersøgelsen er gennemført i fem faser:

1. Udarbejdelse af spørgeskema i samarbejde med følgegruppen
2. Valideringsworkshop med 12 interessenter fra korte og mellemlange videregående uddannelser og universitetsuddannelser
3. Pilottest med deltagere fra korte, mellemlange og lange videregående uddannelser
4. Gennemførelse af spørgeskemaundersøgelsen
5. Afrapportering.

4.1 Følgegruppen

Følgegruppen har medvirket aktivt i udformningen af spørgeskemaets indholdsmæssige omdrejningspunkter og har godkendt dataindsamlingens fremgangsmåde.

I løbet af projektet er der blevet afholdt seks møder med ministeriernes repræsentanter med det formål at kvalificere indholdet i spørgeskemaundersøgelsen mv.

Undervisningsministeriet leverede den distributionsliste som spørgeskemaerne er sendt ud efter.

4.2 Valideringsworkshop

16. september 2004 afholdt EVA en valideringsworkshop med undervisere og ledere fra videregående uddannelser. Deltagerne var udvalgt på baggrund af deres erfaringer med internationalt samarbejde på deres respektive uddannelsesinstitutioner.

Valideringsworkshoppen havde to formål. Dels at skabe et refleksivt forum hvor interessenterne kunne give input til undersøgelsen, dels at validere og verificere et første udkast til spørgeskema.

4.3 Pilottest

Spørgeskemaerne blev valideret to gange i projektførløbet. Indledningsvis blev gennemført en valideringsworkshop. Efterfølgende blev skemaet pilottestet af respondenter fra alle tre uddannelsesniveauer (korte og mellemlange videregående uddannelser og universitetsuddannelser). Pilottestens

respondenter blev bedt om at udfylde skemaerne og notere eventuelle problemer undervejs. Der blev herefter gennemført individuelle telefoninterview om spørgeskemaerne. Det var interviewpersonernes opfattelse at spørgeskemaerne var udtømmende og dækkende i forhold til relevante emner i undersøgelsen.

4.4 Spørgeskemaundersøgelse

Formålet med spørgeskemaundersøgelserne var at afdække omfanget og karakteren af transnationale uddannelsesaktiviteter på henholdsvis institutions- og uddannelsesniveau. Undersøgelsen blev foretaget elektronisk (skemaerne er vedhæftet som henholdsvis bilag 1 og 2).

Skemaerne blev sendt til samtlige offentlige institutioner som udbyder videregående uddannelser. De blev stilet til en central person på institutionen med overblik over generelle aftaler og aktiviteter på det transnationale område, fx rektor, lederen af det internationale kontor eller koordinatoren af internationale aktiviteter. Respondenten blev bedt om selv at besvare institutionsskemaet og samtidig distribuere uddannelsesskemaet til alle studie- og uddannelsesledere på institutionen.

Efter pilottesten udarbejdede EVA de endelige spørgeskemaer som blev udsendt i uge 43. De elektroniske spørgeskemaer blev udsendt til 88 udbydere af videregående uddannelser og universitetsuddannelser. Der blev rykket elektronisk en gang for besvarelser. Efterfølgende blev der rykket telefonisk to gange. Ved dataindsamlingens afslutning havde 73 institutioner besvaret institutionskemaet. Dette svarer til en svarprocent på 83,0 %. Svarprocenten varierer i forhold til de enkelte respondentkategorier i målgruppen. Fordelingen er gengivet i den nedenstående tabel:

Tabel 1
Undersøgelsens svarprocent fordelt på målgrupper

	Udbydere af korte videregående uddannelser	Udbydere af mellemlange videregående uddannelser	Udbydere af universitetsuddannelser	Kulturministeriets uddannelsesinstitutioner	I alt
Antal besvarelser	13	35	12	13	73
Antal skemaer udsendt	18	43	12	15	88
Svarprocent	72,2 %	81,4 %	100 %	86,7 %	83,0 %

Alle institutioner som udbyder universitetsuddannelser, har besvaret spørgeskemaet på institutionsniveau. Udbydere af mellemlange videregående uddannelser samt Kulturministeriets uddannelsesinstitutioner har en svarprocent på 81,4 % eller derover, mens svarprocenten blandt udbydere af korte videregående uddannelser er lavere (72,2 %). Undersøgelsens samlede svarprocent betragtes som tilfredsstillende.

4.5 Afrapportering

Rapporten indeholder deskriptive analyser af uddannelsesaktiviteter på institutions- såvel som uddannelsesniveau. Kortlægningen af de generelle, formaliserede transnationale aftaler og de specifikke transnationale uddannelsesprogrammer er tematiseret i forhold til spørgeskemaernes hovedtemaer. Omfanget og karakteristika ved de transnationale aftaler og uddannelser kortlægges ved hjælp af diverse frekvenstabeller. Herudover analyseres de åbne besvarelser som respondenter har givet for at begrunde deres transnationale engagement. Endelig betjener afrapporteringen sig af en række minicasestudier der kort beskriver enkelte transnationale aftaler og uddannelsesprogrammer. Disse medtages for at give et kvalitativt supplement til afrapporteringens kvantitative dimension snarere end for at tegne et repræsentativt billede af de transnationale aktiviteter som involverer danske institutioner.

4.6 Metodiske refleksioner og forbehold

Som beskrevet i afsnittet om undersøgelsens terminologi gør kortlægningen brug af UNESCO og Europarådets definition af transnational uddannelse. I udlægningen af definitionen i spørgeskemaerne har EVA beskrevet hvorledes de transnationale aktiviteter afviger fra mere traditionelle internationaliseringstiltag, fx gensidig anerkendelse, udvekslingsaftaler og støttetiltag for studentermobilitet. Til trods for denne eksplicitering har sondringen mellem internationaliseringstiltag og transnationale aktiviteter ikke været tilstrækkelig tydelig. EVA har således modtaget adskillige henvendelser fra respondenter som har været i tvivl om i hvilken grad konkrete uddannelsesaktiviteter faldt ind under undersøgelsen definition af transnational uddannelse, og usikkerheden om begrebet kan bevirke at nogle respondenter har besvaret spørgeskemaerne med udgangspunkt i deres erfaringer med internationalisering. Omvendt kan usikkerheden også have afholdt respondenter fra at rapportere reelle transnationale aktiviteter i den tro at de ikke faldt ind under definitionen.

Eksempelvis er transnationale aktiviteter som følgegruppen såvel som EVA på forhånd havde kendskab til, ikke blevet afrapporteret. Omvendt har institutionernes selvangivelse af transnationale uddannelsesaktiviteter også udmøntet sig i aftaler som egentlig ikke falder ind under undersøgelsens definitioner.

Usikkerheden indikerer at transnational uddannelse er et nyt begreb som ikke er kendt af alle i den danske uddannelsesverden. Rapportens dokumentation af de transnationale uddannelsesaktiviteters omfang må altså læses under hensyn hertil.

I forlængelse heraf har institutionsskemaets og uddannelsesskemaets definitioner af typer af transnationale aftaler og aktiviteter heller ikke været tilstrækkelig tydelige. Eksempelvis har 16 respondenter ikke set sig i stand til at kategorisere en transnational uddannelsesaktivitet i forhold til spørgeskemaets kategorier.

Undersøgelsens skelnen mellem institutionsniveau og uddannelsesniveau har voldt respondenterne en del problemer. Det fremgår af elektronisk og telefonisk kontakt at der trods pilottest og anden validering har været usikkerhed om hvornår der skulle svares på institutionsniveau, og hvornår der skulle svares på uddannelsesniveau.

Til trods for en omfattende valideringsprocedure er det altså ikke lykkedes at skabe fuld klarhed om definitionen af transnationale uddannelse, definitionen af forskellige typer af transnational uddannelse og sondringen mellem et institutionsniveau og et uddannelsesniveau .

De beskrevne forståelsesproblemer i forhold til spørgeskemaet tyder på at de personer som deltog i valideringsproceduren, er udvalgt ud fra misvisende kriterier. Valideringspersonerne har ikke repræsenteret populationen hvilket var hensigten med gennemførelse af et valideringsforløb. Således var kendskabet til transnational uddannelse blandt deltagerne i valideringsworkshoppen noget større end det var tilfældet blandt de resterende respondenter.

5 Transnationale aktiviteter på institutionsniveau

5.1 Omfang af transnationale aktiviteter

73 institutioner har besvaret spørgeskemaet om formaliserede, generelle transnationale aktiviteter. Svarfordelingen er gengivet i nedenstående tabel:

Tabel 2
Har din institution en eller flere formaliserede, generelle transnationale aftaler eller aktiviteter?

Ja	Nej
15	58
20,5 %	79,5 %

15 institutioner har angivet at de har formaliserede, generelle transnationale aftaler. De generelle, formaliserede transnationale aftaler er altså forholdsvis sjældne blandt danske udbydere af videregående uddannelser.²

De 15 institutioner har elektronisk registreret 20 navngivne generelle, formaliserede transnationale aftaler. Der anvendes absolutte tal i afrapporteringen af institutionsskemaerne pga. det begrænsede antal af generelle, formaliserede transnationale aftaler. I tabel 4 er de 15 institutioner og antallet af transnationale aftaler gengivet:³

² De aftaler hvor respondenterne har angivet internet-links, er medtaget i appendiks c. Ikke alle respondenter har indtastet et link, hvorfor listen i bilaget ikke er komplet.

³ Tabellen baserer sig på institutionernes selvangivelse. Institutionerne har altså selv fortolket om de pågældende aktiviteter kan kategoriseres som transnationale, hvorfor der kan optræde uddannelsesaktiviteter som ikke opfylder de kriterier for transnationale uddannelse som undersøgelsen betjener sig af.

Tabel 3
Transnationale aftaler fordelt på institution og institutionstype

Institution	Institutionstype	Antal aftaler	Aftalens navn/beskrivelse
Danmarks Pædagogiske Universitet	Universitetsuddannelser	1	European Masters in Adult Education (Erasmus Curriculum Development Project)
IT-Universitetet	Universitetsuddannelser	1	Samarbejdsaftale om kandidatuddannelse mellem Høgskolen i Nord-Trøndelag, Høgskolen i Sør-Trøndelag og IT-Universitetet i København
Copenhagen Business School	Universitetsuddannelser	1	GLOBE: Global Learning Opportunities in Business Education
Aalborg Universitet	Universitetsuddannelser	1	ECIU Graduate School
Syddansk Universitet	Universitetsuddannelser	1	Grænseoverskridende uddannelser i et samarbejde mellem SDU, Sønderborg og Universität Flensburg
Århus Business School	Universitetsuddannelser	1	European Summer School for Advanced Management
Den frie lærerskole, Ollerup	Mellemlang videregående	4	Nordplus Comenius 2.1 "LinE", Europaprojekt Studienseminar Göttingen, Tyskland UWE, Bristol, England
Danmarks Journalisthøjskole	Mellemlang videregående	3	Europe in the World EU Canada: 11 September and beyond: The challenge for journalism education Erasmus Mundus MA Journalism
Den Sociale Højskole, København	Mellemlang videregående	1	Nordplus
Den Sociale Højskole, Århus	Mellemlang videregående	1	MACCESS konsortiet
Ingeniørhøjskolen i København	Mellemlang videregående	1	Thematic Network: TREE
Sygeplejeskolen i Viborg Amt	Mellemlang videregående	1	Master of Health Science (Nursing)

fortsættes næste side ...

... fortsat fra forrige side

Institution	Institutionstype	Antal aftaler	Aftalens navn/beskrivelse
Danmarks Forvaltningshøjskole	Kort videregående	1	Joint Venture Group – Lederuddannelse
Konservatoriet for musik og formidling	Kulturministeriets uddannelsesinstitutioner	1	Fjernundervisning i komposition og arrangement
Statens Teaterskole	Kulturministeriets uddannelsesinstitutioner	1	Dansepædagogisk videreuddannelse

Alle fire institutionstyper er repræsenteret med generelle transnationale aftaler og aktiviteter. Seks institutioner som udbyder universitetsuddannelser, har hver registreret en enkelt transnationalaftale, mens 11 af de 20 registrerede aftaler udbydes af institutioner der udbyder mellemlange videregående uddannelser. En udbyder af korte videregående uddannelser har registreret en aftale. Endelig er Kulturministeriets uddannelsesinstitutioner repræsenteret med to aftaler.

Respondenterne har også angivet om den transnationale aftale udmønter sig i aktiviteter i Danmark, i udlandet eller begge steder. Her angives det for alle aftaler at de udmøntes i aktiviteter i Danmark såvel som udlandet.

5.2 Udenlandske samarbejdspartnere

Respondenterne er også blevet bedt om at notere hvilke lande de eventuelle udenlandske samarbejdspartnere kommer fra. Fordelingen er gengivet i tabel 5:

Tabel 4
De udenlandske samarbejdspartnere

Antal generelle, formaliserede transnationale aftaler	Lande
6	Storbritannien
5	Tyskland og Sverige
4	Norge og Holland
3	Frankrig, Portugal
2	Belgien, Island, Østrig, Finland, Canada, Spanien og Australien
1	Grækenland, Hviderusland, Irland, Italien, Hongkong, Polen, Rumænien, Schweiz, Tjekkiet, Ungarn og USA

De udenlandske samarbejdspartnere er primært europæiske. Dog nævnes Hongkong, USA, Canada og Australien som eksempler på ikke-europæiske samarbejdspartnere. Herudover ses at de hyppigste samarbejdspartnere er nabolande til Danmark. Således er Storbritannien, Tyskland og Sverige involveret i henholdsvis seks og fem samarbejdsaftaler om transnational uddannelse, mens Norge og Holland hver deltager i fire samarbejdsaftaler. Frankrig og Portugal figurerer i tre samarbejdsaftaler, mens Østrig, Belgien, Spanien, Finland, Canada og Australien og Island medvirker i to transnationale aftaler. De resterende lande er alle repræsenteret i en enkelt aftale. Medlemskab af EU eller geografisk nærhed synes altså at disponere for deltagelse i de transnationale arrangementer. En tredje forklaring kunne være at sammenlignelige uddannelsessystemer fremmer de transnationale aktiviteter. Således kommer de fleste samarbejdspartnere fra lande med uddannelsessystemer der minder om det danske.

Respondenterne har ligeledes angivet hvilke typer samarbejdspartnere der medvirker i de transnationale aftaler. De danske institutioner indgår oftest i samarbejde med udenlandske partnere på universitetsniveau. Institutionerne har angivet at 13 af de generelle formaliserede aftaler involverer udenlandske samarbejdspartnere på universitetsniveau. Udenlandske samarbejdspartnere på CVU/MVU-niveau er repræsenteret i fem af de transnationale aftaler. Videregående kunstneriske uddannelsesinstitutioner indgår i to af de generelle formaliserede aftaler. Endelig har respondenter tilkendegivet at private organisationer og offentlige myndigheder hver figurerer i en enkelt transnational aftale.

De udenlandske partners niveau er også analyseret i forhold til de danske institutioners. Analysen kan indikere i hvilken grad de transnationale aftaler involverer samarbejdspartnere på niveau med de danske institutioner. Svarfordelingen ses i den nedenstående tabel:

Tabel 5
Samarbejdspartnere fordelt på målgruppesegmenter

Typer af danske udbydere af videregående uddannelse	CVU/MVU-institution	Universitet	Privat organisation	Videregående kunstnerisk uddannelsesinstitution	Offentlig myndighed
Kort videregående N=1	0	0	0	0	1

fortsættes næste side ...

... fortsat fra forrige side

Typer af danske udbydere af videregående uddannelse	CVU/MVU-institution	Universitet	Privat organisation	Videregående kunstnerisk uddannelsesinstitution	Offentlig myndighed
Mellemlang videregående N=11	5	5	1	0	0
Universitetsuddannelser N=6	0	0	0	0	0
Kulturministeriets uddannelsesinstitutioner N=2	0	0	0	2	

En udbyder af kort videregående uddannelse tilkendegiver at institutionen indgår i en transnational aftale med en udenlandsk offentlig myndighed. Kulturministeriets uddannelsesinstitutioner og udbydere af universitetsuddannelser har alle samarbejdspartnere på samme niveau som dem selv. Ved udbydere af mellemlange videregående uddannelser er billedet imidlertid ikke helt det samme. Her er typen af udenlandske samarbejdspartnere ligelig fordelt mellem CVU/MVU-institutioner og universiteter. Der er altså en tendens til at de danske MVU-institutioner samarbejder med udenlandske partnere på eget eller højere niveau. Disse transnationale aftaler på tværs af uddannelsesniveauer skyldes sandsynligvis at de udenlandske partnere som beskæftiger sig med de samme fagområder som de danske MVU-uddannelser, ofte er universitetsinstitutioner.

5.3 Typer af transnationale aftaler og aktiviteter

Respondenterne er blevet bedt om at definere typen af de generelle, formaliserede transnationale aftaler og aktiviteter. Typologien er udarbejdet med udgangspunkt i dels Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udviklings notat om forskellige organisatoriske modeller for transnational uddannelse, dels i kommentarer indhentet i valideringsfasen. Typologien er medtaget som appendiks f.

Typerne af generelle, formaliserede transnationale aftaler er analyseret i forhold til de danske institutionstyper. Svarfordelingen er gengivet i den nedenstående tabel:

Tabel 6
Typer af aftaler og aktiviteter fordelt på forskellige institutioner

Typer af danske udbydere af videregående uddannelse	Joint venture campuses/ Konsortier	Franchising campuses	Virtual universitites	Andet
Kort videregående N=1	1	0	0	0
Mellemlang videregående N=11	8	1	0	2
Universitets uddannelser N=6	6	0	0	0
Kulturministeriets uddannelses Institutioner N=2	1	0	1	0

Sygeplejeskolen i Viborg Amt indgår i en transnational aftale med Deakin University hvilket kategoriseres som franchising campuses. Vestjysk Musikkonservatorium medvirker i en transnational aftale om fjernundervisning i komposition og arrangement, og det kategoriseres som *virtual universities*. Endelig har Den frie lærerskole i Ollerup to aftaler der ikke umiddelbart kunne placeres i de ovenstående kategorier. De resterende aftaler er kategoriseret som *joint venture campuses/Konsortier*.

5.4 Formål med transnationale aktiviteter

Respondenterne har redegjort for formålet med at indgå i generelle, formaliserede transnationale uddannelsesaftaler. Snarere end at give et repræsentativt overblik kan respondenternes fritekstbesvarelser skildre nogle af de forskellige argumenter for at indgå i de generelle, formaliserede transnationale uddannelsesaftaler.

Det faglige argument

Formålet med at indgå i generelle, formaliserede transnationale aftaler begrundes bl.a. med muligheden for at gøre brug af forskellige samarbejdspartneres kompetencer. I forlængelse heraf nævnes muligheden for at skabe unikke uddannelser der bygger på alternative fagkombinationer og akademiske indsatsområder. Herudover nævnes de transnationale aftaler som en mulighed for at sikre videreuddannelsesmuligheder på masterniveau for danske studerende, eksempelvis for sygeplejersker og socialrådgivere.

Formålet med fælles masterprogrammer er, i samspil med andre ECIU-institutioner, at kunne udvikle uddannelser med højeste faglige niveau samt at kunne give den studerende mulig-

hed for at tage dele af sin masteruddannelse på forskellige universiteter og dermed kunne sammensætte sit eget uddannelsesforløb, så det bedst muligt modsvarer den studerendes akademiske interesser. (Aalborg Universitet)

Det internationale argument

Institutionernes engagement i de transnationale aftaler begrundes i muligheden for at klæde de studerende på til et internationalt samarbejde, eksempelvis gennem fælles gradsbetegnelser/titler. Desuden motiveres de transnationale aftaler med muligheden for at deltage i international forskning i kraft af deltagelse i internationale fora.

Et fælles masterprogram vil ydermere blive meget internationalt orienteret og vil dermed kunne give den studerende de bedste forudsætninger på det globale arbejdsmarked. (Syddansk Universitet)

Det er således faglige og internationalt orienterede begrundelser snarere end kommercielle argumenter som respondenterne gør brug af når de angiver formålet med de transnationale aftaler.

5.5 De enkelte aftaler

I lyset af det beskedne antal generelle, formaliserede transnationale aftaler har EVA valgt at beskrive de registrerede aftaler yderligere ved hjælp af institutionernes hjemmesider. Aalborg Universitet, Syddansk Universitet, Danmarks Journalisthøjskole, IT-Universitetet og Sygeplejeskolen i Viborg Amt har alle online-information om deres transnationale aftaler. Aftalerne beskrives i de følgende afsnit.

Aalborg Universitet

Aalborg Universitet (AAU) indgår i ECIU-netværket (European Consortium of Innovative Universities). Netværket skal støtte et øget samarbejde mellem de deltagende universiteter.

Aalborg Universitet er på nuværende tidspunkt involveret i et projekt om udviklingen af et fælles masterprogram inden for materials science i samarbejde med Technische Universität Hamburg-Harburg og Universidade de Aveiro. Desuden er AAU med i samarbejdet om at udvikle fælles masterprogrammer inden for områderne innovation and entrepreneurship samt technological innovation.

Syddansk Universitet

SDU udbyder i samarbejde med Universität Flensburg fem forskellige uddannelser på henholdsvis bachelor- og kandidatniveau. Undervisningen forestås af undervisere fra Syddansk Universitet og fra Universität Flensburg. Uddannelserne munder ud i et såkaldt dobbeltdiplom – et uddannelsesbevis som gælder i begge lande. Det drejer sig om uddannelserne:

- BA i sproglig og kulturel formidling (3 år)
- Cand.ling.merc. i sproglig og kulturel formidling (2 år)
- BA.int. (SPRØK) (3 år)
- Cand.merc.int. (2 år)
- Energi- og miljøledelse.

Derudover samarbejder SDU med Institut für Meereskunde og forskningscentret GEOMAR v. Universität Kiel. Under studieforløbet gennemføres kurser på begge universiteter. E-learning indgår i undervisningen. De danske kandidater opnår en kandidatgrad i biologi, mens de tyske studerende får et tysk diplom.

Danmarks Journalisthøjskole

Danmarks Journalisthøjskole udbyder en MA i European Journalism Studies. Uddannelsen udbydes sammen med School of Journalism, Cardiff, og School of Journalism, Utrecht. Masteruddannelsen varer et år og involverer undervisning på School of Journalism, Cardiff, School of Journalism, Utrecht, og Danmarks Journalisthøjskole. Uddannelsen afsluttes med et European Diploma in International Journalism.

Danmarks Journalisthøjskole udbyder en Erasmus Mundus MA – European Journalism: The Global Challenge. Masteruddannelsen udbydes i samarbejde med Amsterdam University, University of Wales, City University London og Universität Hamburg. Formålet med uddannelsen er at give de studerende et indblik i europæisk journalistik og de forskellige akademiske tilgange til faget.

Undervisningen foregår det første år i Danmark og Holland hvorefter de studerende specialiserer sig og tilbringer det sidste år ved University of Wales, City University London eller Universität Hamburg.

Sygeplejeskolen i Viborg Amt

Sygeplejeskolen i Viborg Amt samarbejder med School of Nursing, Deakin University om en master i sundhedsvidenskab. Pensum består af tekster udvalgt af Deakin University og Sygeplejeskolen i Viborg Amt i samråd. Uddannelsen består af 12 selvstændige moduler. De studerende har adgang til vejledning via e-mail, post eller fax fra både Viborg og Deakin. Der oprettes endvidere elektroniske diskussionsgrupper. De studerende får desuden adgang til Deakins bibliotekssystem og diverse artikeldatabaser. Studiebesøg i Australien tilrådes.

IT-Universitetet

IT-Universitetet har sammen med Høgskolen i Nord-Trøndelag og Høgskolen i Sør-Trøndelag indgået en samarbejdsaftale om kandidatuddannelsen (cand.it.). Formålet med aftalen er at gøre det muligt for bachelorer fra Høgskolen i Nord-Trøndelag og Høgskolen i Sør-Trøndelag at fortsætte på

kandidatuddannelsen i informationsteknologi (cand.it.) ved ITU. Undervisningen involverer fjernundervisningskurser samt meriterende studieaktiviteter som ITU har udliciteret til Høgskolen i Nord-Trøndelag og Høgskolen i Sør-Trøndelag. Eksaminationen er standardiseret, og der benyttes censorer fra ITU's censorkorps. Eksamensbeviser udstedes af ITU. Samarbejdet er organiseret i en projektgruppe med to repræsentanter for alle tre parter.

Copenhagen Business School

Copenhagen Business School iværksætter i 2005 en ny international bacheloruddannelse i samarbejde med University of North Carolina og Chinese University of Hong Kong. Der bliver i alt 45 pladser på uddannelsen. På 4. semester læses et specialfag i København der fokuserer på erhvervsstrategi. Herefter følger et sommerkursus i Hongkong, mens 5. semester læses i North Carolina. Bacheloruddannelsen udmøntes i en fælles gradsbetegnelse.

6 Transnationale uddannelsesprogrammer

50 respondenter har tilkendegivet at den uddannelse de repræsenterer, deltager i aktiviteter som falder ind under UNESCO og Europarådets definition af transnationale uddannelsesprogrammer. Respondenterne har i alt noteret 72 forskellige transnationale uddannelsesaktiviteter. De transnationale aktiviteter analyseres i det nedenstående i forhold til uddannelsesniveau, dvs. om der er tale om udbydere af korte eller mellemlange videregående uddannelser, universitetsuddannelser eller Kulturministeriets uddannelsesinstitutioner. I den nedenstående tabel er besvarelsene fordelt på uddannelsesniveau:

Tabel 7
Antallet af transnationale uddannelsesaktiviteter fordelt på forskellige uddannelsesniveauer

	Antal transnationale uddannelsesaktiviteter
Korte videregående uddannelser	7
Mellemlange videregående uddannelser	25
Universitetsuddannelser	37
Kulturministeriets uddannelsesinstitutioner	0
Uoplyst	3
I alt	72

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt udbydere af videregående uddannelser – uddannelsesundersøgelsen.

Tre respondenter har ikke oplyst hvilket uddannelsesniveau de repræsenterer, og de er derfor ikke medtaget i den videre analyse som indeholder 69 transnationale uddannelsesaktiviteter. Ingen af Kulturministeriets uddannelsesinstitutioner har angivet at deltage i specifikke transnationale uddannelsesaktiviteter. Universitetsuddannelser er repræsenteret med flest transnationale aktiviteter, 37 svarende til 53,6 % af alle aktiviteter. De mellemlange videregående uddannelser er repræsenteret med 25 aktiviteter, hvilket svarer til 34,7 % af alle aktiviteter.

teret med 25 aftaler (36,2 %), mens syv af undersøgelsens transnationale aktiviteter involverer korte videregående uddannelser (10,1 %).

Respondenterne har angivet om uddannelsens transnationale aktiviteter foregår inden for rammerne af en generel transnational aftale der er etableret på institutionsniveau. Svarfordelingen er gengivet i tabel 8:⁴

Tabel 8
Foregår uddannelsesaktiviteterne inden for rammerne af en generel transnational aftale på institutionsniveau?

	Ja	Nej	Uoplyst
Kort videregående uddannelse N=7	0 0,0 %	7 100,0 %	0
Mellemlang videregående uddannelse N=25	6 26,1 %	17 73,9 %	2
Universitetsuddannelser N=37	15 41,7 %	21 58,3 %	1
I alt N=69	21 31,8 %	45 68,2 %	3

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt udbydere af videregående uddannelser – uddannelsesundersøgelsen.

31,8 % af de transnationale uddannelsesaktiviteter foregår inden for rammerne af generelle transnationale aftaler på institutionsniveau, mens 68,2 % ikke er formaliseret inden for rammerne af en generel transnational aftale. Svarfordelingen viser at de transnationale uddannelsesaktiviteter i en tredjedel af tilfældene er organiseret inden for generelle aftaler mellem institutioner. Formaliseringen af de transnationale uddannelsesaktiviteter varierer i forhold i uddannelsestype. Således foregår ingen af aktiviteterne på de korte videregående uddannelser inden for rammerne af en generel transnational aftale på institutionsniveau, mens 41,7 % af aktiviteterne på universitetsuddannelser er en del af en aftale på institutionsniveau.

⁴ I afrapporteringen kommenteres kun på de valide procenter, dvs. at manglende besvarelser ikke indgår i procentberegningen.

6.1 Udenlandske samarbejdspartnere

I undersøgelsen kortlægges ligeledes hvor de eventuelle udenlandske samarbejdspartnere kommer fra. 54 forskellige lande er involveret i transnationale uddannelsesaktiviteter med danske interessenter. Landene og antallet af aktiviteter de er involveret i, er gengivet i den nedenstående tabel:

Tabel 9
De udenlandske samarbejdspartnere

Antal generelle, formaliserede transnationale aftaler	Lande
20	Tyskland
14	Sverige
12	Storbritannien
11	Finland, Frankrig og Norge
10	Spanien
9	Holland
8	Italien
7	Belgien
6	Polen
5	Schweiz og Østrig
4	Australien, Grækenland, Irland, Kina, Portugal, Thailand, USA
3	Island, Rusland, Tjekkiet og Vietnam
2	Canada, Færøerne, Grønland, Malaysia, Marokko, Mexico, Sydafrika og Ungarn
1	Albanien, Botswana, Cambodja, Egypten, Estland, Indien, Jordan, Kuwait, Laos, Lesotho, Luxemburg, Namibia, New Zealand, Rumænien, Slovenien, Swaziland, Sydkorea, Syrien og Yemen.

På trods af den store geografiske spredning ses alligevel en tendens til at landene omkring Danmark er de hyppigste samarbejdspartnere. Således medvirker Tyskland, Sverige, Norge og Finland i henholdsvis 20, 14, 11 og 11 aktiviteter. EU-landene er desuden hyppige udenlandske samarbejdspartnere, fx Storbritannien (12), Frankrig (11), Spanien (10), Holland (9), Italien (8) og Belgien (7). De hyppigst nævnte samarbejdspartnere som hverken er nordiske eller medlemmer af EU, er Australien, Kina, Thailand og USA som alle indgår i 4 transnationale aktiviteter. Geografisk nærhed er altså en væsentlig faktor i forhold til at indgå i transnationale uddannelsesaktiviteter. Som det var tilfældet i forhold til de generelle, formaliserede transnationale uddannelsesaktiviteter,

synes medlemskab af EU og sammenlignelighed af uddannelsessystemer ligeledes at betinge valget af udenlandsk partner.

6.1.1 Arbejdsdelingen mellem de danske uddannelser og de udenlandske partnere

Respondenterne er blevet bedt om at angive om den transnationale uddannelsesaktivitet udføres i samarbejde med en eller flere udenlandske partnere. Svarfordelingen er gengivet i den nedenstående tabel:

Tabel 10

Foregår uddannelsesaktiviteterne i samarbejde med en eller flere udenlandske partnere?

	Ja	Nej	Uoplyst
Korte videregående uddannelser N=7	6 85,7 %	1 14,3 %	0
Mellemlange videregående uddannelser N=25	19 79,2 %	5 20,8 %	1
Universitetsuddannelser N=37	28 77,8 %	8 22,2 %	1
I alt N=69	53 79,1 %	14 20,9 %	2

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt udbydere af videregående uddannelser – uddannelsesundersøgelsen.

79,1 % af aktiviteterne organiseres i samarbejde med udenlandske partnere, mens 20,9 % af aftalerne udelukkende varetages af danske aktører. Tendensen til samarbejde med udenlandske partnere kan observeres på alle uddannelsesniveauer og varierer ikke væsentligt.

I forlængelse heraf har respondenterne tilkendegivet hvilke konkrete opgaver der samarbejdes om i den transnationale aktivitet. Undersøgelsen forholder sig til *uddannelsesplanlægning, gennemførelse af undervisning, eksamination* samt *udstedelse af bevis*. Besvarelsene er fremstillet i nedenstående tabel.

Tabel 11**Hvilke aktører varetager de forskellige opgaver i transnationale uddannelsesaktiviteter?**

	Opgaven varetages af den danske interessent	Opgaven varetages af den udenlandske interessent	Opgaven varetages i samarbejde	Uoplyst
Korte videregående uddannelser				
N=7				
Uddannelsesplanlægning	0 0,0 %	0 0,0 %	6 100,0 %	1
Gennemførelse af undervisning	1 16,7 %	0 0,0 %	5 83,3 %	1
Eksamination	0 0,0 %	0 0,0 %	6 100,0 %	1
Udstedelse af bevis	0 0,0 %	2 33,3 %	4 66,7 %	1
Mellemlange videregående uddannelser				
N=25				
Uddannelsesplanlægning	0 0,0 %	1 5,6 %	17 94,4 %	7
Gennemførelse af undervisning	0 0,0 %	3 16,7 %	15 83,3 %	7
Eksamination	2 11,8 %	4 23,5 %	11 64,7 %	8
Udstedelse af bevis	4 22,2 %	4 22,2 %	10 55,6 %	7
Universitetsuddannelser				
N=37				
Uddannelsesplanlægning	4 13,3 %	2 6,7 %	24 80,0 %	7
Gennemførelse af undervisning	1 3,3 %	4 13,3 %	25 83,3 %	7

fortsættes næste side ...

	Opgaven varetages af den danske interessent	Opgaven varetages af den udenlandske interessent	Opgaven varetages i samarbejde	Uoplyst
Eksamination	2 6,7 %	3 10,0 %	25 83,3 %	7
Udstedelse af bevis	8 25,8 %	6 19,4 %	17 54,8 %	6
I alt				
Uddannelsesplanlægning	4 7,4 %	3 5,6 %	47 87,0 %	15
Gennemførelse af undervisning	2 3,7 %	7 13,0 %	45 83,3 %	15
Eksamination	4 7,5 %	7 13,2 %	42 79,2 %	16
Udstedelse af bevis	12 21,8 %	12 21,8 %	31 56,4 %	14

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt udbydere af videregående uddannelser – uddannelsesundersøgelsen.

De fleste elementer i de transnationale uddannelsesaktiviteter varetages i samarbejde mellem de danske og udenlandske interessenter. Tendensen er mest udbredt i forhold til uddannelsesplanlægning og gennemførelse af undervisning. Over 80 % af disse opgaver varetages således i samarbejde mellem parterne. Samarbejdet om eksaminationen har lidt mindre omfang. Primært på de mellemlange videregående uddannelser hvor 64,7 % af uddannelsesaktiviteterne eksamineres i fællesskab.

Når det gælder udstedelse af beviser, er omfanget af samarbejde noget mindre. Således angiver respondenterne her at 56,4 % af aktiviteterne dokumenteres med et bevis som er fremkommet gennem samarbejde. Tendensen til at udstedelsen af beviser er det element i de transnationale aktiviteter som er genstand for mindst samarbejde mellem parterne, kan iagttages på alle uddannelsesniveauer, dog mest udpræget på universitetsuddannelserne hvor der kun samarbejdes om udstedelsen af beviser i 54,7 % af aktiviteterne.

I forlængelse af spørgsmålet om samarbejde om udstedelse af beviser har respondenterne tilkendegivet i hvilken grad de transnationale uddannelsesaktiviteter sigter mod en fælles gradsbetegnelse/titel. Fordelingen ses i nedenstående tabel:

Tabel 12
Sigter de transnationale uddannelsesaktiviteter mod en fælles gradsbetegnelse/titel?

	Ja	Nej	Uoplyst
Korte videregående uddannelser N=7	4 57,1 %	3 42,9 %	0
Mellemlange videregående uddannelser N=25	12 54,5 %	10 45,5 %	3
Universitetsuddannelser N=37	16 45,7 %	19 54,3 %	2
I alt	32 50,0 %	32 50,0 %	5

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt udbydere af videregående uddannelser – uddannelsesundersøgelsen.

50 % af de transnationale uddannelsesaktiviteter sigter mod en fælles gradsbetegnelse/titel. Det er værd at bemærke uoverensstemmelsen mellem det udbredte samarbejde om elementer i den transnationale uddannelsesaktivitet og de 50 % af aftalerne der ikke sigter mod en fælles gradsbetegnelse/titel. Uoverensstemmelsen kan indikere at aktiviteterne stadig hovedsaglig orienteres mod et nationalt uddannelsessystem og arbejdsmarked på trods af det transnationale samarbejde. Denne tendens er særligt udpræget på universitetsuddannelserne hvor 54,3 % af de transnationale uddannelsesaktiviteter ikke munder ud i en fælles gradsbetegnelse eller titel.

Finansieringen af de transnationale aktiviteter er ligeledes afdækket i undersøgelsen. Respondenterne er blevet bedt om at karakterisere aktiviteterne i forhold til finansieringsformerne *deltagerbetaling*, *offentlige danske midler*, *offentlige udenlandske midler*, *EU-midler* eller *andet*. En del af aktiviteterne finansieres ved en blanding af forskellige modeller hvorfor kategorien kombination er inkluderet i tabellen. Flere af uddannelsesaktiviteterne finansieres ved hjælp af en kombination af de ovenstående finansieringsformer hvorfor tallene overstiger 100 %:

Tabel 13
Hvordan finansieres de transnationale uddannelsesaktiviteter?

	Deltager- betaling	Offentlige danske midler	Offentlige udenland- ske midler	EU- midler	Anden finan- sierings- form	Kombination	Uoplyst
Korte videregående uddannelser N=7	4 57,1 %	2 28,6 %	3 42,9 %	1 14,3 %	0 0 %	2 28,6 %	0
Mellemlange videregående uddannelser N=25	8 36,4 %	5 22,7 %	6 27,3 %	9 40,9 %	7 31,8 %	10 45,5 %	3
Universitetsuddannelser N=37	11 31,4 %	26 74,3 %	15 42,9 %	9 25,7 %	10 28,6 %	26 74,3 %	2
I alt N=69	23 35,9 %	33 51,6 %	24 37,5 %	19 29,7 %	17 26,6 %	38 59,4 %	5

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt udbydere af videregående uddannelser – uddannelsesundersøgelsen.

Offentlige danske midler indgår i finansieringen i over halvdelen af de transnationale uddannelsesaktiviteter (51,6 %). Dette tal dækker dog over store spredninger. Således indgår denne finansieringsform kun i 28,6 % af de transnationale aktiviteter på de korte videregående uddannelser og i 36,4 % af de transnationale aktiviteter på de mellemlange videregående uddannelser, mens offentlige danske midler er med i finansieringen af 74,3 % af de transnationale aktiviteter på universitetsuddannelserne. Det forholder sig omvendt hvad angår deltagerbetaling som indgår i en stor del af de transnationale aktiviteter på de korte videregående uddannelser (57,1 %), mens denne finansieringsform er mindre udbredt på de lange videregående uddannelser. Den lave grad af deltagerbetaling indikerer at kommercielle hensigter med de transnationale uddannelsesaktiviteter ofte er fraværende.

På universitetsuddannelser gøres i højere grad brug af finansieringsmodeller som kombinerer forskellige finansieringsformer, end det er tilfældet på de korte og mellemlange uddannelser. Således angiver respondenter at 74,3 % af de transnationale aktiviteter på de lange videregående uddannelser kombinationsfinansieres, mens dette er tilfældet for henholdsvis 28,6 % og 45,5 % af aktiviteterne på de korte og mellemlange uddannelser.

6.2 Niveau og omfang

Undersøgelsen karakteriserer også de udenlandske samarbejdsinstitutioner i forhold til forskellige uddannelsesniveauer. Respondenterne er blevet bedt om at kategorisere de udenlandske samarbejdspartnere i forhold til en dansk typologi bestående af: erhvervsakademiuddannelser, professionsbachelor, diplom, bachelor, kandidat/master og ph.d. Svarene er gengivet i nedenstående tabel.

Tabel 14
Hvilket niveau befinder de udenlandske samarbejdspartnere sig på?

	Erhvervs- Akademi- uddannelser	Professions- bachelor	Diplom	Bachelor	Kandidat/ Master	Ph.d.	Uoplyst
Korte videregående uddannelser N=7	1 14,3 %	3 42,9 %	1 14,3 %	2 28,6 %	0 0,0 %	0 0,0 %	0
Mellemlange videregående uddannelser N=25	3 13,0 %	12 52,2 %	0 0,0 %	1 4,3 %	7 30,4 %	0 0,0 %	2
Lange videregående uddannelser N=37	0 0,0 %	0 0,0 %	0 0,0 %	13 35,1 %	21 56,8 %	3 8,1 %	0
I alt N=69	4 6,0 %	15 22,4 %	1 1,5 %	16 23,9 %	28 41,8 %	3 4,5 %	2

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt udbydere af videregående uddannelser – uddannelsesundersøgelsen.

Mønstret fra institutionsundersøgelsens kortlægning af udenlandske samarbejdspartnere genfindes når der spørges til de konkrete transnationale uddannelsesaktiviteter. Således arbejder de danske uddannelsesinstitutioner primært sammen med udenlandske parter på samme niveau som dem selv. Dette er mest udpræget for universitetsuddannelserne hvor alle de udenlandske samarbejdspartnere befinder sig på enten bachelorniveau (35,1 %), kandidat/masterniveau (56,8 %) eller ph.d.-niveau (8,1 %).

Som i institutionsundersøgelsen ses en tendens til at de mellemlange videregående uddannelser samarbejder med udenlandske parter på et højere niveau. Således befinder 34,7 % af samarbejdspartnerne sig på bachelor- (4,3 %) eller kandidat/master-niveau (30,4 %). De resterende samarbejdspartnere befinder sig på niveau med erhvervsakademiuddannelser (13,0 %) eller professi-

onsbachelorer (52,2 %). Tilsvarende for korte videregående uddannelser samarbejdes der med parter fra flere forskellige uddannelsesniveauer, dog primært på niveau med de danske professionsbachelorer (42,9 %)

Respondenterne har ligeledes angivet omfanget af de enkelte transnationale uddannelsesprogrammer. Besvarelsen baserer sig på hvor mange ECTS-point (European Credit Transfer System) de transnationale aktiviteter udløser. Svarene er gengivet i nedenstående tabel:

Tabel 15
Hvor mange ECTS-point udløser den transnationale aktivitet?

	Op til 30 ECTS-point	31–60 ECTS-point	Over 60 ECTS-point	Uoplyst
Korte videregående uddannelser N=7	1 14,3 %	0 0,0 %	6 85,7 %	0
Mellemlange videregående uddannelser N=25	13 61,9 %	5 23,8 %	3 14,3 %	4
Universitetsuddannelser N=37	8 22,9 %	14 40,0 %	13 37,1 %	2
I alt N=69	22 34,9 %	19 30,2 %	22 34,9 %	6

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt udbydere af videregående uddannelser – uddannelsesundersøgelsen.

De transnationale uddannelsesaktiviteter består således af både korte forløb (op til 30 ECTS-point), mellemlange (31-60 ECTS-point) og lange forløb (over 60 ECTS-point). Alle tre typer forløb er repræsenteret i næsten samme omfang, dog er der flest korte og lange forløb (34,9 %) og færrest mellemlange (30,2 %). 65,1 % af de transnationale aktiviteter udløser således ECTS-point svarende til et årsværk eller mindre hvilket indikerer at hovedparten af aktiviteterne indgår i andre uddannelsesforløb snarere end at være selvstændige uddannelsesforløb.

Denne fordeling dækker over væsentlig variation mellem de forskellige uddannelsesniveauer. Således ligger tyngden på de korte videregående uddannelser på længere forløb, dvs. over 60 ECTS-point (85,7 %), mens det forholder sig omvendt på mellemlange videregående uddannelser hvor de transnationale aktiviteter typisk udløser op til 30 ECTS-point (61,9 %). På universitetsuddannel-

serne er de korte, mellemlange og lange forløb mere ligeligt repræsenteret med andele på henholdsvis 22,9 %, 40,0 % og 37,1 %.

Respondenterne har tillige vurderet i hvilket omfang e-learning eller anden virtuel undervisning indgår i de transnationale uddannelsesaktiviteter.

Tabel 16
Indgår e-learning eller virtuel undervisning i den transnationale uddannelsesaktivitet?

	Ja	Nej	Uoplyst
Korte videregående uddannelser N=7	0 0,0 %	7 100,0 %	0
Mellemlange videregående uddannelser N=25	7 33,3 %	14 66,7 %	4
Universitetsuddannelser N=37	10 28,6 %	25 71,4 %	2
I alt N=69	17 27,0 %	46 73,0 %	6

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt udbydere af videregående uddannelser – uddannelsesundersøgelsen.

E-learning og anden virtuel undervisning indgår i 17 transnationale uddannelsesaktiviteter (27,0 %), mens de resterende 46 aktiviteter ikke benytter disse undervisningsværktøjer. På trods af aktiviteterens transnationale karakter foregår undervisningen altså sjældent elektronisk, men er bundet til et fysisk sted. Brug af e-learning er mest udbredt på mellemlange videregående uddannelser (33,3 %) og universitetsuddannelserne (28,6 %), mens ingen af de transnationale aktiviteter på de korte videregående uddannelser gør brug af e-learning.

6.3 Ekstern kvalitetssikring

Undersøgelsen har tillige kortlagt i hvilken grad de transnationale uddannelsesaktiviteter er kvalitetssikret af eksterne parter. De transnationale aktiviteter er ofte forankret uden for de nationale uddannelsessystemer og risikerer derved at unddrage sig traditionelle eksterne kvalitetssikringsmekanismer. Respondenternes svar gengivet i den nedenstående tabel.

Tabel 17**Kvalitetssikres de transnationale uddannelsesaktiviteter af eksterne parter?**

	Ja	Nej	Uoplyst
Korte videregående uddannelser N=7	3 42,9 %	4 57,1 %	0
Mellemlange videregående uddannelser N=25	5 27,8 %	13 72,2 %	7
Universitetsuddannelser N=37	12 44,4 %	15 55,6 %	10
I alt N=69	20 38,5 %	32 61,5 %	17

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt udbydere af videregående uddannelser – uddannelsesundersøgelsen.

Majoriteten af de transnationale uddannelsesaktiviteter kvalitetssikres ikke af eksterne parter (61,5 %). Specielt de transnationale aktiviteter på de mellemlange videregående uddannelser forsømmer den eksterne kvalitetssikring idet kun 27,8 % gør brug af dette. Tilsvarende er det henholdsvis 42,9 % og 44,4 % af de transnationale aktiviteter på de korte videregående uddannelser og universitetsuddannelserne som er eksternt kvalitetssikret.⁵

Respondenterne har desuden angivet hvilke eksterne partner der deltager i den eventuelle kvalitetssikring af transnationale aktiviteter. En oversigt findes i bilag 5.

6.4 Typer af transnationale uddannelsesaktiviteter

Respondenterne blev bedt om at kategorisere de transnationale uddannelsesaktiviteter i forhold til nedenstående typologi. Typologien er udarbejdet med udgangspunkt i dels Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udviklings notat om forskellige organisatoriske modeller for transnational uddannelse, dels kommentarer indhentet i valideringsfasen.

Resultater af respondenternes kategorisering af transnationale aktiviteter ses i tabel 18.

⁵ Igen skal det understreges at besvarelsene er institutionernes selvangivelse. Det er således ikke sikkert at der er tale om kvalitetssikring, i den forstand at en tredje part har vurderet selve den transnationale aktivitet, men snarere kvalitetssikret de deltagende institutioner.

Tabel 18**Hvilke typer af transnationale uddannelsesaktiviteter indgår danske uddannelser i?**

	Programme articulations	Joint/double degrees	Franchising	Andet	Uoplyst
Korte videregående uddannelser N=7	3 42,9 %	1 14,3 %	3 42,9 %	0 0,0 %	0
Mellemlange videregående uddannelser N=25	7 35,0 %	6 30,0 %	1 5,0 %	6 30,0 %	5
Universitetsuddannelser N=37	8 23,5 %	16 47,1 %	0 0,0 %	10 29,4 %	3
I alt N=69	18 29,5 %	23 37,7 %	4 6,6 %	16 26,2 %	8

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt udbydere af videregående uddannelser – uddannelsesundersøgelsen.

Programme development og joint/double degrees er de hyppigst nævnte definitioner. Henholdsvis 29,5 % og 37,7 % af aktiviteterne kategoriseres ved disse definitioner. Begge definitioner betoner samarbejdselementet i forhold til uddannelsesaktiviteternes planlægning og gennemførelse.

Transnationale uddannelsesaktiviteter af typen franchising figurerer kun på de korte videregående uddannelser (3 aftaler) og de mellemlange videregående uddannelser (1 aftale). Endelig kan det bemærkes at henholdsvis 30,0 % og 29,4 % af respondenterne på mellemlange videregående uddannelser og universitetsuddannelserne ikke umiddelbart kunne placeres i forhold til typologien som spørgeskemaet baserer sig på.

Respondenterne har blot karakteriseret 4 af de transnationale uddannelsesaktiviteter som franchising. Det lave antal af aktiviteter der karakteriseres som franchising, indikerer at danske uddannelsesinstitutioner kun i begrænset grad indgår i transnationale aftaler med kommercielle bevægegrunde. Således er de danske transnationale uddannelsesaktiviteter i højere grad præget af samarbejde mellem danske og udenlandske interessenter end egentlig uddannelseseksport.

6.5 Formålet med institutionens deltagelse i transnationale aktiviteter

Respondenterne har redegjort, i form af fritekstbesvarelser, for formålet med at indgå i transnationale uddannelsesaktiviteter. Snarere end at give et repræsentativt overblik vil afsnittet derfor

demonstrere nogle forskellige typer af motivation i forhold til at indgå i transnationale uddannelsesaktiviteter.

Det faglige argument

Deltagelse i transnationale uddannelsesaktiviteter motiveres af muligheden for at udnytte kompetencerne på de forskellige uddannelsesinstitutioner optimalt. Formålet med deltagelse i transnationale aktiviteter er altså at høste frugten af faglige synergieffekter. Et andet argument for at deltage i transnationale aktiviteter er muligheden for at tiltrække dygtige udenlandske studerende.

At forbedre de studerendes tilbud om en højt kvalificeret undervisning inden for biologisk oceanografi. Uddannelsesprogrammet tilbyder kurser som ikke vil kunne tages på de respektive uddannelsesinstitutioner. (Lang videregående uddannelse)

Adgang til talentfulde forskerstuderende som er en mangelvare i Danmark. (Lang videregående uddannelse)

Det internationale argument

De transnationale aktiviteter begrundes også i argumenter om at international studieerfaring klæder den studerende bedre på til det fremtidige arbejdsliv. Dette sker til dels med henvisning til forbedrede sprogkundskaber, men ligeledes med henvisning til interkulturelle kompetencer som sætter den studerende i stand til at begå sig i en international kontekst. I forlængelse heraf argumenteres for deltagelse i transnationale aktiviteter for at forbedre de studerendes muligheder for at opnå beskæftigelse på internationalt orienterede arbejdsmarkeder.

Lærere og studerende får mulighed for at erhverve sig internationale kompetencer. (Mellemlang videregående uddannelse)

Det økonomiske argument

Oprettelse af og deltagelse i transnationale uddannelsesaktiviteter kan også motiveres i mere markedsøkonomiske rationaler. De transnationale uddannelser kan således være en kilde til indtjening for uddannelsesinstitutionerne i kraft af udenlandsk finansiering og/eller brugerbetaling.

Gennem udnyttelse af de ansattes knowhow at bidrage til Niels Brocks indtjening gennem salg af konsulentydelser på det internationale marked. (Kort videregående uddannelse)

6.6 De enkelte aftaler

I det nedenstående er seks enkelte uddannelsesaftaler beskrevet ud fra det link som respondenterne har indtastet i spørgeskemaet. De kortfattede casestudier tjener til at konkretisere hvorledes transnationale uddannelsesaktiviteter håndgribeligt kan udmøntes.

Institut for Samfundsvidenskab og Erhvervsøkonomi – Roskilde Universitetscenter

Institut for Samfundsvidenskab og Erhvervsøkonomi – Roskilde Universitetscenter deltager i programmet Master's Degree in European Social Policy Analysis (MESPA). Programmet er et samarbejde mellem otte forskellige europæiske universiteter. Uddannelsesprogrammet er inddelt i tre forløb fordelt på et år. De to første semestre foregår i 2004/05 på henholdsvis University of Turku, Finland og University of Ljubljana, Slovenien. Herefter returnerer de studerende til deres egen uddannelsesinstitution hvor en afhandling udarbejdes i sidste semester. Curriculum er udarbejdet i samarbejde mellem de otte deltagende universiteter. Der udstedes bevis fra hjem-universitetet.

CVSU - Fyn

Sygeplejerskeuddannelsen ved CVSU - Fyn har deltaget i udvikling og udbredelse af et internationalt modul om sygepleje til ældre kaldet Care for the ageing finansieret af EU. Modulet er på 18 ECTS-point og udbydes af syv forskellige sygeplejerskeuddannelsesinstitutioner i Europa. I samarbejdet deltager institutioner fra Belgien, Norge, Sverige og Skotland.

Der er fælles mål for modulet. Udvælgelsen af indhold og tilrettelæggelsen af undervisningen er udarbejdet af hver enkelt uddannelsesinstitution. CVSU - Fyns modul er udviklet i samarbejde med Middelfart Kommune og afdeling G på Odense Universitetshospital.

Ørsted Institutet på DTU

Institutet på DTU indgår i en dobbeltgradsaftale mellem DTU og det amerikanske universitet Texas Tech University. De danske studerende indskrives på Texas Tech University i 12 måneder hvoraf 5-6 af månederne er praktik i en amerikansk virksomhed. Opholdet udløser 60 ECTS-point og giver en dobbeltgrad. Den afsluttende afhandling bedømmes af undervisere ved både DTU og Texas Tech University. Tilsvarende er de amerikanske studerende indskrevet i 15 måneder ved DTU for at opnå dobbeltgraden. Afhandlingen bedømmes ligeledes af undervisere ved begge universiteter.

Niels Brock

Niels Brock udbyder sammen med De Monfort University, England, en bachelor i Business Administration. Uddannelsen der foregår på engelsk, henvender sig primært til markedsføringsøkonomer, eksportteknikere, finansøkonomer og andre med tilsvarende baggrund. Man kan studere fuldtid

et år eller deltid to år. Undervisningen gennemføres på Niels Brock, mens uddannelsesplanlægning og eksamination forestås ved begge parter. Ved programmets afslutning udstedes bevis af De Monfort University på vegne af Niels Brock. Endvidere opnår studerende indskrevet ved Niels Brock adgang til masteruddannelser på De Monfort University. Uddannelsen er baseret på deltagerbetaling.

Vitus Bering

Vitus Bering indgår i netværket European Construction. Netværket består af syv uddannelsesinstitutioner foruden Vitus Bering. Det drejer sig om Coventry University, Fachhochschule Nordostniedersachsen Buxtehude, Universidade do Porto, Universidad de Cantabria Santander, Universidad Politécnica de Madrid, Universidad Politécnica de Valencia og Politecnico di Bari. Formålet med programmet er at klæde de studerende på til at arbejde med byggeri på europæisk plan. I det akademiske år 2005/06 foregår de to første undervisningsforløb på Coventry University og Universidad de Cantabria. De studerende kan herefter frit vælge hvor de vil afslutte uddannelsen med et selvstændigt projekt.

Handelshøjskolen i Århus

Handelshøjskolen udbyder en European Master in Translation fra år 2005. Programmet udbydes som en double degree i samarbejde med universiteter fra Belgien, Tyskland, Spanien og Storbritannien der sammen med Handelshøjskolen i Århus danner et university partner network. Uddannelsen består af en række moduler som udbydes på de deltagende institutioner. European Master in Translation er etableret i samarbejde med mellem alle de deltagende universiteter og udløser 60 ECTS-point, svarende til et års fuldtidsstudium.

Indledningsvis blev en række metodiske problematikker opridset. Det drejede sig om respondenternes manglende kendskab til transnational uddannelse, specifikt evnen til at skelne mellem internationalisering og transnational uddannelse. Distinktionen mellem institutions- og uddannelsesniveau har heller ikke været uproblematisk. Endelig har spørgeskemaets typologi over transnationale uddannelser voldt respondenterne en del problemer. Ovenstående metodiske forbehold bør derfor medtages i læsningen af undersøgelsens sammenfatning

Undersøgelsen har forsøgt at bestemme omfanget og karakteren af de transnationale uddannelsesaktiviteter der involverer danske institutioner og uddannelser. I Institutionsspørgeskemaet identificeres 20 generelle, formaliserede transnationale aftaler. På uddannelsesniveau har respondenterne registreret 69 forskellige transnationale uddannelsesaktiviteter.

7.1 Karakteristik af generelle, formaliserede transnationale aftaler

De generelle transnationale aftaler involverer hovedsagelig europæiske samarbejdspartnere, primært nabolande. De udenlandske partnere er oftest universiteter. Der er således en tendens til at de institutioner som udbyder mellemlange videregående uddannelser, primært arbejder sammen med udenlandske parter på et højere niveau end dem selv.

Størstedelen af de transnationale formaliserede aftaler er af typen joint venture campuses /konsortier. Disse defineres som "sammenslutninger af universiteter eller andre uddannelsesinstitutioner/organisationer på tværs af landegrænser med henblik på fælles uddannelsesaktiviteter" (spørgeskemaet på institutionsniveau). Der er altså tale om bredt definerede aftaler der skal fremme samarbejdet mellem uddannelsesinstitutioner, snarere end kommercielt inspirerede uddannelseseksport.

Denne karakteristik stemmer godt overens med de begrundelser respondenterne har givet for deltagelse i de transnationale aftaler. Formålet med deltagelse begrundes i faglige argumenter – synergieffekter gennem kombinationen af forskellige uddannelsesinstitutioner og fagkombinatio-

ner – eller mere internationalt orienterede argumenter – muligheden for at klæde de studerende på til internationalt arbejdsmiljø og muligheden for at institutionen kan indgå i internationale forskningsmiljøer.

7.2 Karakteristik af specifikke transnationale uddannelsesprogrammer

Med udgangspunkt i respondenternes besvarelser i uddannelsesskemaet står det klart at de 69 transnationale aktiviteter hvor danske uddannelser har rapporteret at de er involveret, i højere grad har karakter af samarbejde om uddannelsesprogrammer end egentlig uddannelseseksport. Denne karakteristik bekræftes af flere forhold. Når der spørges til arbejdsdelingen i de transnationale uddannelsesaktiviteter, ses det at hovedparten varetages i samarbejde mellem udenlandske og danske interessenter. Endvidere defineres majoriteten (67,2 %) af aktivitetstyper som programme development eller joint/double degrees.

Disse aktivitetstyper pointerer netop samarbejde mellem uddannelsesinstitutionerne snarere end franchising som i højere grad minder om uddannelseseksport. Blot 6 % af uddannelsesprogrammerne defineres som franchising. Transnationale uddannelsesaktiviteter af typen franchising er primært udbredt på korte videregående uddannelser, mens denne type af aktiviteter slet ikke er registreret på de lange videregående uddannelser.

At der generelt er tale om et udbygget samarbejde snarere end egentlig institutionsmobilitet, ses også i at halvdelen af aktiviteterne (50 %) ikke sigter mod en fælles gradsbetegnelse/titel. Denne tendens er dog mere udpræget på lange videregående uddannelser hvor 54,3 % af de transnationale aktiviteter ikke sigter mod en fælles gradsbetegnelse/titel. Den tilsvarende andel på de korte og mellemlange videregående uddannelser er henholdsvis 42,9 % og 45,5 %.

De typiske samarbejdspartnere kommer fra et EU-land, sandsynligvis et naboland. Samarbejdspartnerne befinder sig oftest på et niveau der svarer til det danske kandidat-/masterniveau. I de transnationale uddannelsesaktiviteter som er forankret på mellemlange uddannelser, er de udenlandske parter ofte på et højere niveau, mens der på de korte og lange videregående uddannelser primært samarbejdes med parter på samme niveau som de danske.

De transnationale uddannelsesaktiviteter finansieres ofte med en kombination af flere forskellige finansieringsformer (59,4 %). Offentlige danske midler indgår i flest af aktiviteterne, nemlig 51,6 %, mens offentlige udenlandske midler (37,5 %), deltagerbetaling (35,7 %), og EU-midler (29,7 %) også nævnes hyppigt. Det samlede billede dækker dog over væsentlige variationer de forskellige uddannelsesniveauer imellem. Således er deltagerbetaling mere udbredt på de korte videregå-

ende uddannelser end på andre niveauer, og offentlige danske midler indgå oftere i finansieringen på de lange videregående uddannelser.

Hvad angår omfanget af uddannelserne, fordeler aktiviteterne sig stort set ligeligt på korte (under 30 ECTS-point), mellemlange (31-60 ECTS-point) og lange uddannelsesprogrammer (over 60 ECTS-point). Når resultaterne fordeles på de forskellige uddannelsesniveauer, ses det at aktiviteterne forankret på de korte videregående uddannelser ofte er lange (over 60 ECTS-point), mens aktiviteterne på de mellemlange uddannelser ofte er korte (under 30 ECTS-point).

Derudover er det væsentligt at fremhæve at en del af aktiviteterne (62 %) ikke kvalitetssikres af eksterne parter. Denne tendens er mest udpræget på de mellemlange videregående uddannelser hvor kun 27,8 % af aktiviteterne er eksternt kvalitetssikret. Den eksterne kvalitetssikring er mere udbredt på korte videregående uddannelser (42,9 %) og de lange videregående uddannelser (44,4 %).

Formålet med at indgå i de transnationale uddannelsesprogrammer begrundes typisk med faglige, internationale eller økonomiske argumenter. Det faglige argument består i at transnationale aktiviteter sikrer unikke fagkombinationer og derved muligheden for at skabe unikke uddannelser. Det internationale argument handler i højere grad om fremtidens arbejdsmarkeds behov for interkulturelle kompetencer. Endelig kan deltagelsen i transnationale aktiviteter begrundes med indtjeningsmuligheder for uddannelsesinstitutionen.

Spørgeskema på institutionsniveau

Om generelle transnationale aftaler og aktiviteter

Denne spørgeskemaundersøgelse benytter UNESCO og Europarådets definition af transnational uddannelse:

Alle former for videregående uddannelse, dele af uddannelser eller uddannelsesydelser, herunder også fjernundervisning, hvor den studerende opholder sig i et andet land end det som den bevisudstedende institution har sin base i. Uddannelserne kan tilhøre den stat som institutionen virker i, eller de kan fungere uafhængigt af nationalstatslige uddannelsessystemer.

I tillæg inddrager undersøgelsen de aftaler og aktiviteter hvor institutioner fra forskellige lande indgår i gensidigt forpligtende samarbejde om uddannelse på tværs af grænserne. I undersøgelsen betragtes det derfor også som transnational uddannelse når institutionerne samarbejder om at etablere fælles institutioner eller afdelinger, samarbejder om fælles uddannelsesplanlægning og undervisning eller samarbejder om fælles eksamination, eksamensbeviser og grader. Derimod betragtes aftaler om gensidig anerkendelse, udvekslingsaftaler og støttetiltag for studentermobilitet ikke som transnational uddannelse, men som mere traditionel internationalisering.

I dette spørgeskema bedes du redegøre for din institutions generelle transnationale aftaler og aktiviteter. Du skal altså redegøre for de aftaler og aktiviteter der fungerer som overordnet ramme for specifikke transnationale uddannelser. Det kan eksempelvis være:

- Joint venture campuses/konsortier
- Branch campuses
- Franchising campuses
- Virtual universities (se definitioner på spørgeskemaets side 2).

Du bedes have denne definition in mente når du svarer på de efterfølgende spørgsmål.

1. Hvad er dit navn og e-mail-adresse:

Navn: _____

E-mail: _____

2. Har din institution en eller flere formaliserede, generelle transnationale aftaler eller aktiviteter som passer med ovenstående definition?

 Ja Nej (Gå til spm. 11) Ved ikke (Gå til spm. 11)

3. Skriv venligst navnene på din institutions generelle transnationale aftaler og aktiviteter og tilføj eventuelt et link til yderligere information om aftalerne/aktiviteterne:

Aftalens/aktivitetens navn _____

Link: _____

Aftalens/aktivitetens navn _____

Link: _____

Aftalens/aktivitetens navn _____

Link: _____

Aftalens/aktivitetens navn _____

Link: _____

Aftalens/aktivitetens navn _____

Link: _____

Herfra kommer alle spørgsmål pr. aftale/aktivitet

4. Hvor foregår [Navn]?

Kun i Danmark

Både i Danmark og udlandet

Kun i udlandet

5. Samarbejder din institution med en eller flere udenlandske partnere om [Navn]?

 Ja Nej (Gå til spm. 9) Ved ikke (Gå til spm. 9)

6. Hvilket land kommer de udenlandske samarbejdspartnere fra? Sæt gerne flere kryds.

 Scroll down-liste over lande

7. Hvilken type institution – svarende til de nedenfor anførte danske typer – kommer de udenlandske samarbejdspartnere fra? Sæt gerne flere kryds.

- Erhvervsakademi   CVU/MVU-institution
 Universitet
 Privat organisation e.l.   Videregående kunstnerisk
uddannelsesinstitution
 Offentlig myndighed

8. (Kommer på skærmen hvis der er sat kryds i "Privat organisation e.l.") Hvad er navnet på den private organisation e.l.?

Navn _____ Link: _____
Navn _____ Link: _____
Navn _____ Link: _____
Navn _____ Link: _____
Navn _____ Link: _____

9. Hvilken af følgende definitioner passer bedst på [Navn]?

- Joint venture campuses/konsortier.* Sammenslutninger af universiteter eller andre uddannelsesinstitutioner/organisationer på tværs af landegrænser med henblik på fælles uddannelsesaktiviteter.
- Branch campuses.* En institution etablerer afdelinger i et andet land med henblik på at udbyde uddannelsesprogrammer til studerende.
- Franchising campuses.* En uddannelsesinstitution/organisation (A) indgår aftale med en anden uddannelsesinstitution/organisation (B) om at benytte A's navn, logo, koncept mv. ved etableringen af en afdeling eller institution i B's land.
- Virtual universities.* Fjernundervisning over grænser, fra gennemførelse af internetbaseret kursusundervisning som en del af en "traditionel" uddannelse til uddannelsesinstitutioner der er helt baseret på fjernundervisning.

Andet – beskriv venligst kort [Navn]_____

10. Hvad er formålet med at I som institution har valgt at indgå i [Navn]?

_____

11. Har I kendskab til private danske organisationer som har indgået aftaler med udenlandske uddannelsesinstitutioner med henblik på transnationale uddannelsesaktiviteter i Danmark inden for eller tæt ved jeres fagområder? Skriv venligst navn og link.

Navn _____ Link: _____

Navn _____ Link: _____

Navn _____ Link: _____

Navn _____ Link: _____

Navn _____ Link: _____

Appendiks B

Spørgeskema på uddannelsesniveau

Denne spørgeskemaundersøgelse benytter UNESCO og Europarådets definition af transnational uddannelse:

Alle former for videregående uddannelse, dele af uddannelser eller uddannelsesydelser, herunder også fjernundervisning, hvor den studerende opholder sig i et andet land end det som den bevisudstedende institution har sin base i. Uddannelserne kan tilhøre den stat som institutionen virker i, eller de kan fungere uafhængigt af nationalstatslige uddannelsessystemer.

I tillæg inddrager undersøgelsen de aftaler og aktiviteter hvor institutioner fra forskellige lande indgår i gensidigt forpligtende samarbejde om uddannelse på tværs af grænserne. I undersøgelsen betragtes det derfor også som transnational uddannelse når institutioner samarbejder om at etablere fælles nye institutioner eller afdelinger, samarbejder om fælles uddannelsesplanlægning og undervisning eller samarbejder om fælles eksamination, eksamensbeviser og grader. Derimod betragtes aftaler om gensidig anerkendelse, udvekslingsaftaler og støttetiltag for studentermobilitet ikke som transnational uddannelse, men som mere traditionel internationalisering.

I dette spørgeskema bedes du redegøre for din institutions specifikke transnationale uddannelsesprogrammer inden for dit uddannelsesområde. Du skal altså redegøre for din uddannelses transnationale aktiviteter hvor hele eller dele af uddannelsen planlægges eller gennemføres på tværs af grænser, eller hvor eksamination eller udstedelse af bevis sker på tværs af grænser. Det kan eksempelvis være i form af:

- Programme articulations
- Joint/double degrees
- Franchising.

Du bedes have denne definition in mente, når du svarer på de efterfølgende spørgsmål.

1. Har den uddannelse som du besvarer dette spørgeskema for, en eller flere formaliserede aktiviteter som passer med ovenstående definition af transnational uddannelse?

Ja   Nej (gå til spm. 16)   Ved ikke (gå til spm. 16)

2. Skriv venligst navnene på din uddannelses transnationale aktiviteter og tilføj eventuelt et link til yderligere information om aktiviteterne:

Aktivitetens navn _____ Link: _____

Aktivitetens navn _____ Link: _____

Aktivitetens navn _____ Link: _____

Aktivitetens navn _____ Link: _____

Aktivitetens navn _____ Link: _____

Herfra kommer alle spørgsmål pr. aktivitet.

3. Foregår din uddannelses deltagelse i [Navn] inden for rammerne af en generel transnational aftale eller aktivitet for din institution som også omfatter andre af institutionens uddannelser?

Ja   Nej   Ved ikke

4. Samarbejder din uddannelse med en eller flere udenlandske partnere om [Navn]?

Ja   Nej (Gå til spm. 8)   Ved ikke (Gå til spm. 8)

5. Hvem varetager følgende opgaver i [Navn] ?

	Det gør vi	Det gør de	Det gør begge/alle parter
Uddannelsesplanlægning (curriculum etc.)	☐	☐	☐
Gennemførelse af undervisning	☐	☐	☐
Eksamination	☐	☐	☐
Udstedelse af bevis	☐	☐	☐

6. Sigter [Navn] imod en fælles gradsbetegnelse/titel?
 Ja   Nej   Ved ikke
7. Hvilket land kommer de udenlandske samarbejdspartnere fra? Sæt gerne flere kryds.
 Scroll down-liste over lande
8. Hvilket niveau befinder uddannelsen/dele af uddannelsen sig på – svarende til de nedenfor anførte danske typer? Sæt gerne flere kryds.
 Erhvervsakademiuddannelser   Professionsbachelor
 Diplom   Bachelor   Kandidat/master   Ph.d.
9. Hvordan finansieres [Navn]? Sæt gerne flere kryds.
 Deltagerbetaling
 Offentlige danske midler
 Offentlige udenlandske midler
 Andet
10. Hvor mange ECTS-point udløser [Navn] typisk?
Op til 30
31-60
Over 60
11. Indgår e-learning eller virtuel undervisning som et element i [navn] ?
 Ja   Nej   Ved ikke
12. Er aktiviteterne vedrørende [Navn] blevet kvalitetssikret af eksterne parter?
 Ja   Nej   Ved ikke
13. (Kommer kun på skærmen ved ja i foregående spørgsmål) Skriv venligst navnene på den/de eksterne parter der har kvalitetssikret aktiviteterne, og tilføj gerne et link til yderligere information om parterne:

Navn _____ Link: _____

14. Hvilken af følgende definitioner passer bedst på [Navn]?

Programme articulations. Aftaler mellem videregående institutioner i forskellige lande om at udforme studiebeskrivelse/-plan til et uddannelsesforløb og siden eventuelt udbyde forløbet på begge/alle institutioner. Aftaler om gensidig anerkendelse, udvekslingsaftaler og støttetiltag for studentermobilitet skal ikke medtages under denne definition.

Joint/double degrees. En videregående institution i et land udbyder en uddannelsesgrad i samarbejde med en eller flere institutioner eller myndigheder i andre lande. Graden udbydes på grundlag af et uddannelsesforløb som tilrettelægges og/eller gennemføres i fællesskab. Der udstedes eventuelt et fælles bevis på tværs af grænserne.

Franchising. En institution (A) indgår aftale med en anden institution (B) om at udbyde A's uddannelser eller grader til studerende i B's land.

Andet – beskriv venligst kort [Navn]_____

15. Hvad er formålet med at uddannelsen har valgt at indgå i [Navn]?

_____

16. Har I kendskab til private danske organisationer som har indgået aftaler med udenlandske uddannelsesinstitutioner med henblik på transnationale uddannelsesaktiviteter i Danmark inden for eller tæt ved jeres fagområder? Skriv venligst navn og link.

Navn_____ Link:_____

Navn_____ Link:_____

Navn_____ Link:_____

Navn_____ Link:_____

Navn_____ Link:_____

Appendiks C

Samling af links til generelle, formaliserede transnationale aftaler

Aftale	Institutionstype	Link
Erasmus Mundus MA Journalism	Mellemlang videregående	www.djh.dk/international
MACCESS konsortie	Mellemlang videregående	www.maccess.nl
Master of Health Science (Nursing)	Mellemlang videregående	www.sygeplejeskolen.com
Grænseoverskridende uddannelser i et samarbejde mellem SDU, Sønderborg og Universität Flensburg	Lang videregående	http://www.studieguidesdu.dk/byer/index.php?pid=3&id=897
ECIU Graduate School	Lang videregående	http://nvc.aau.dk/netvaerk/VBN/.system/articleBases/nvc/focusareas/vbn

Appendiks D

Samling af links til specifikke transnationale uddannelsesprogrammer

Aftale	Institutionstype	Link
Study programme in Biological Oceanography	Lang videregående	http://www.bio-ocean-study.com/
BA i sproglig og kulturel formidling	Lang videregående	http://www.humaniora.sdu.dk/centre.html?vis=36&lang=da
MACCESS Maastricht	Mellemlang videregående	www.maccess.nl
MA Comparative European Social Studies	Mellemlang videregående	www.maccess.nl
European Project Semester (EPS)	Kort videregående	www.avans.nl ; www.hio.no ; www.lodz.pl
MACCESS Maastricht	Mellemlang videregående	www.maccess.nl
TIME double degree	Lang videregående	http://www.adm.dtu.dk/studier/ikstudout/aftaler/tdd.htm
Studerende afvikler valgfri moduler ved Maastricht University (Holland) i forbindelse med 4. semester på bacheloruddannelse i Folkesundhedsvidenskab	Lang videregående	www.unimaas.nl (kontaktperson: Milou Dupuy-Kerren, Int. marketing Officer, University Maastricht, Faculty of Health Sciences)
European Social Work and Care	Mellemlang videregående	www.froebelsem.dk/inter.htm
European Master in Business Studies	Lang videregående	www.swan.ac.uk/EMBS/

fortsættes næste side ...

... fortsat fra forrige side

Aftale	Institutionstype	Link
Master of Health Science, Nursing	Mellemlang videregående	www.sygeplejeskolen.com
Netsam	Mellemlang videregående	www.net-sam.dk
Care for the Ageing	Mellemlang videregående	http://www.cvsu.dk/wm152711
BA Business administration	Kort videregående	www.brock.dk
Shanghai Finance University Niels Brock Copenhagen Business College Joint Programme: development of three diploma programmes	Kort videregående	www.brock.dk ; www.sfc.edu.cn
SLUSE	Lang videregående	http://www.agsci.kvl.dk/sluse/
Capacity Building at the Water Resource University, Vietnam	Lang videregående	www.watersps.org.vn
Fælles uddannelse	Lang videregående	http://www.mah.se/templates/ Page___11095.aspx
Civilingeniøroverbygningsuddannelser (M.Sc.)	Lang videregående	www.industri.aau.dk
CASS - Circumpolar Arctic Social Science Joint Degree	Lang videregående	www.geo.ruc.dk/nors/phdnet.htm http://www.ssc.ruc.dk/mespa/
GLOBE: global Learning Opportunities in Business Education	Lang videregående	http://www.cbs.dk/nyheder/nyheder/ /2004/november /en_business_school_i_tre_verdensdele
BA int.	Lang videregående	http://www.humaniora.sdu.dk/centre.htm l?vis=36&lang=da
Joint Degree (MSc European Construction)	Kort videregående	http://legacywww.coventry.ac.uk/legacy/s e/ec/
Double degree DTU-Texas tech	Lang videregående	http://www.oersted.dtu.dk/education/usa _d.html
International Study Modul Public Health – a Nursing Perspective	Mellemlang videregående	www.sygeplejeskolen.com

fortsættes næste side ...

... fortsat fra forrige side

Aftale	Institutionstype	Link
BSC Computer science	Kort videregående	www.brock.dk
Geriatrisk fysioterapi intensivt program	Mellemlang videregående	http://www.cvsu.dk/wm140341
University Support to Environmental Planning Management in Cambodia, Lao PDR, Vietnam (USEPAM)	Lang videregående	http://www.usepam.org , http://www.usepam.ait.ac.th/
PhD uddannelser - AAU tek-nat	Lang videregående	http://auaw2.aau.auc.dk/fak-tekn/phd/index.htm
Double Degree with EM Lyon at the MSC in Business level	Lang videregående	http://www.e-campus.dk/pls/e-campus/docs/F4181/EM %20Lyon.doc
Cand.merc.int.	Lang videregående	http://www.humaniora.sdu.dk/centre.html?vis=36&lang=da
CEMS Degree: joint degree issued by the CEMS Community of European Management Schools	Lang videregående	http://www.cems.dk/
Cand.ling.merc.	Lang videregående	http://www.humaniora.sdu.dk/centre.html?vis=36&lang=da
GEM: Global e-Management Executive MBA	Lang videregående	http://www.gem.cbs.dk/

Appendiks E

Kvalitetssikring ved eksterne parter

Aftale	Institutionstype	Ekstern partner ved kvalitetssikring
MACESS Maastricht	Mellemlang videregående	The London Metropolitan University
Master of Health Science, Nursing	Mellemlang videregående	Australian Universities Quality Agency (AUQA)
BA Business administration	Kort videregående	QAA (I England)
Shanghai Finance University Niels Brock Copenhagen Business College Joint Programme: development of three diploma programmes	Kort videregående	DeMontfort University, Leicester, UK
Danish University Consortium for Environment and Development - Industry and urban Areas (DUCED-IUA)	Kort videregående	DTU, Handelshøjskolen i KBH, Arkitekt-skolen i Kbh. Aalborg Universitet
Capacity Building at the Water Resource University, Vietnam	Lang videregående	Danida reviews
Fælles uddannelse	Lang videregående	Malmö Högskola (universitet)
Civilingeniøroverbygningsuddannelser (M.Sc.)	Lang videregående	Adskillige universiteter og virksomheder
Danish-Vietnamese Cooperation in Pure and Applied Chemistry/ENRECA	Lang videregående	ENRECA, Danida, UM + censorinstitutionen
Master of Health Science (Nursing)	Lang videregående	Deakin Univeristy Melbourne, Australien

fortsættes næste side ...

... fortsat fra forrige side

Aftale	Institutionstype	Ekstern partner ved kvalitetssikring
CoMundus masteruddannelse i medier og kommunikation	Lang videregående	University of Kassel, University of Bourgogne, University of Grenoble, London Institute of Education, University of Firenze
Nordisk master i Outdoor Education (NMOE)	Mellemlang videregående	Hedmark University College, Linköping Universitet
BA int.	Lang videregående	Studiet ved Universität Flensburg er akkrediteret ved Akkreditierungsagentur Acquin i Tyskland.
BSC Computer science	Kort videregående	De Montfort University Leicester UK
University Support to Environmental Planning and Management in Cambodia, Lao PDR, Vietnam (USEPAM)	Lang videregående	Royal University of Phnom Penh, Cambodia.
PhD uddannelser - AAU tek-nat	Lang videregående	Samarbejdspartnere i form af universiteter og videncentre i mange lande
cand.merc.int.	Lang videregående	Studiet ved Universität Flensburg er akkrediteret ved Akkreditierungsagentur Acquin.
CEMS Degree: joint degree issued by the CEMS Community of European Management Schools	Lang videregående	http://www.cems.org/general/academic_partners/european_members.php
GEM: Global e-Management Executive MBA	Lang videregående	http://www.gem.cbs.dk/

Appendiks F

Typer af transnationale aftaler

Joint venture campuses/konsortier: Sammenslutninger af universiteter eller andre uddannelsesinstitutioner/organisationer på tværs af landegrænser med henblik på fælles uddannelsesaktiviteter.

Branch campuses: En institution etablerer afdelinger i et andet land med henblik på at udbyde uddannelsesprogrammer til studerende.

Franchising campuses: En uddannelsesinstitution/organisation (A) indgår aftale med en anden uddannelsesinstitution/organisation (B) om at benytte A's navn, logo, koncept mv. ved etableringen af en afdeling eller institution i B's land.

Virtual universities: Fjernundervisning over grænser, fra internetbaseret kursusundervisning som en del af en "traditionel" uddannelse til uddannelsesinstitutioner der er helt baseret på fjernundervisning.

Appendiks G

Typer af transnationale uddannelsesaktiviteter

Programme articulations: Aftaler mellem videregående institutioner i forskellige lande om at udforme studiebeskrivelse/-plan til et uddannelsesforløb og siden eventuelt udbyde forløbet på begge/alle institutioner. Aftaler om gensidig anerkendelse, udvekslingsaftaler og støtte-tiltag for studentermobilitet skal ikke medtages under denne definition.

Joint/double degree: En videregående institution i et land udbyder en uddannelsesgrad i samarbejde med en eller flere institutioner eller myndigheder i andre lande. Graden udbydes på grundlag af et uddannelsesforløb som tilrettelægges og/eller gennemføres i fællesskab. Der udstedes eventuelt et fælles bevis på tværs af grænserne.

Franchising: En institution (A) indgår aftale med en anden institution (B) om at udbyde A's uddannelser eller grader til studerende i B's land.